

*Posúdenie habilitačnej práce PhDr. Petra Šajdu, PhD:
„Buberov spor s Kierkegaardom. Vzťah náboženstva k etike
a politike“*

Monografia Petra Šajdu o spore Martina Bubera s Sörenom Kierkegaardom o základných otázkach ľudského bytia patrí k mimoriadnym výkonom už tým, ako sa v nej spája systematická úvaha o jednom z „večných“ filozofických problémov, teda o probléme vzťahu filozofie, náboženstva, politiky a etiky s diferencovanou historickou analýzou jedného z najzložitejších období vo vývoji myslenia dvadsiateho storočia. Prácu Petra Šajdu možno čítať aj inými spôsobmi. Možno ju čítať ako precíznu analýzu príspevku skúmaných autorov k riešeniu otázky človeka, jeho vzťahu k Bohu a k inými ľuďom. Možno ju čítať aj ako správu o duchovnej situácii Európy v od polovice 19. storočia až do súčasnosti a možno ju čítať aj ako úvod do filozofických koncepcií, ktoré chápu dialóg ako kľúč k pochopeniu človeka, jeho prirodzenosti a jeho podstaty. V každom z týchto čítaní prináša Peter Šajda nové pohľady, objavuje prekvapujúce prepojenia medzi teológiou, filozofiou a kulturológiou, kladie podnetné otázky každému, kto sa zaujíma o problém človeka v súčasnosti.

Predovšetkým je potrebné oceniť metodickosť úvah autora predloženej práce. Precízne formuluje otázky, hľadá na ne odpovede a pri hľadaní odpovedí berie do úvahy relevantné

spektrum vyslovených názorov. Formovanie myslenia Martina Bubera prebiehalo v mimoriadne komplikovanom a „nahustenom“ ideovom prostredí a sledovať zložitosti myslenie reagujúceho na meniace sa problémové pole a ovplyvňujúce ho si vyžaduje mimoriadnu erudovanosť a vnímavosť. Analýza „sporov“ vôbec patrí k v dejinách ideí k najzložitejším výkonom, pretože tak myslenie S. Kierkegaarda ako aj myslenie M. Bubera sa vyrovnávalo nielen z komplexom ideových iniciatív (filozofia, teológia, literatúra, sociálna teória), ale aj s „dobou“, problémami, ktorými žila spoločnosť daného obdobia. Vnorenie do aktuálnych mravných a politických problémov doby je charakteristická predovšetkým pre M. Bubera. Buber analyzuje komplexnosť vzťahov človeka k svetu (vzťah k sebe, k Bohu, k druhým, k spoločenstvu, k veciam) využívajúce podnety S. Kierkegaarda ale aj celého radu svojich súčasníkov. Môžeme konštatovať, že Petrovi Šajdovi sa podarilo spor dvoch mysliteľov analyzovať príkladným spôsobom, keď nestráca systematickosť a prehľad ani vtedy, keď pojednáva o zdanlivých detailoch (pôvod citácií). Procesy vyrovnávania sa s myslením S. Kierkegaarda sú zároveň aj analytickým prehľadom vývoja hlavných línií nemeckého myslenia v dvadsiatom storočí. Autorovi predloženej práce sa podarilo predstaviť teológov a filozofov, K. Bartha, Emila Brunnera, K. Jaspersa, M. Heideggera, C. Schmitta. Osobitne je potrebné vyzdvihnúť dva motívy v práci P. Šajdu: prvým je rozbor „príchodu“ S. Kierkegaarda do nemeckého ideového prostredia a druhým je precízna analýza diela *Ja a Ty*.

Záver: PhDr. Peter Šajda, PhD., predložil ako habilitačný spis monografiu „Buberov spor s Kierkegaardom“. Práca predstavuje výnimočný výkon a vynikajúcim spôsobom zodpovedá kritériám, ktoré sa kladú na habilitačné práce. Odporúčam, aby vedecká rada Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity udelila p. Petrovi Šajdovi vedecko-pedagogický titul docent v odbore systematická filozofia...

Prof. PhDr. František Novosád, CSc.,
Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied
26. 5. 2015